

Cal Dalmases

Sant Martí Sesgueioles

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Carrer d'Abaix, 13
Alçada: 637

Coordenades:

Latitud: 41.702421240259
Longitud: 1.4889595429577
UTM Est (X): 374276
UTM Nord (Y): 4617840

Classificació

Número de fitxa 08228 - 7
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Catàleg de béns a protegir (POUM 2012)
Data aprovació: dl., 19/11/2012 - 12:00
Número inventari Número de registre: 6163. Inventari del Patrimoni Arquitectònic
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 4380004CG7148S0001MF

Fitxes associades:

[Centre històric de Sant Martí de Sesgueioles](#)

Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE Serveis Culturals)

Descripció

Casa ubicada al carrer de Baix, antic carrer Major. Es tracta d'un palau de planta baixa i un pis, molt reformat. Actualment la façana és arrebossada, els elements més rellevants des del punt de vista arquitectònic i històric són una finestra original de muntants de pedra motllurades i ornamentada amb una garlanda amb un motiu floral al punt central, que descansa sobre dos culs de llàntia decoratius. L'altra element rellevant és la llinda de grans proporcions de pedra a la porta, on apareix esculpit amb l'escut de la família Dalmases. L'altra finestra, de dimensions més petites també té llinda i brancals de pedra.

Història

Aquest llinatge té la seva estirp en la persona Francesc Dalmases, un pagès de Sant Martí Sesgueioles que vivia en la seva casa pairal de l'actual carrer de Baix – antigament conegut com carrer Major – i que estava casat amb Agnès Miró durant el s. XVI. En els fogatges del 1497, però, ja consta entre els habitants del nostre poble, un tal Joan Dalmases.

Segons Francesc de B. Moll, en la seva obra “Els llinatges catalans”, l'etimologia del cognom “Dalmases” es troba en el compost de “del mas”, essent “mases” el plural arcaic de “mas”. Seguint aquesta afirmació, també podríem dir que “del” pot ésser una forma dialectal de derivada de “deu”, és a dir, que “Dalmases” pot tenir un significat en el compost “deu mases”. Segons aquest parer, el cognom “Dalmases” pot estar relacionat amb “delmeser o delme”, encarregat de recollir els delmes (exaccions consistents en una desena de part de fruits, rendes o beneficis que es lliuraven a l'Església o als senyors feudals) i que a canvi a s'obtenia, pel seu servei, una participació en la collita. De la pluralització de “delmeser” és molt probable que pugui derivar “Dalmases”.

Hem de tenir en compte que aquest llinatge és molt antic a Sant Martí de Sesgueioles i que a prop del nostre terme hi havia el Castell de Villalonga, documentat ja el 1022, d'on foren senyors feudals primerament els Castellar, després els Villalonga, els Calders i els Rajadell, i que, dos segles més tard, el 1689, terme i castell foren venuts a Pau Dalmases de la nostra vila. El fill de l'estirp Francesc Dalmases fou Joan el Dalmases i Miró, el qual es casà amb Elisabet Olivet, i del seu matrimoni nasqué el 1576, a Sant Martí de Sesgueioles, Llorenç Dalmases i Olivet, sabater, que es casà a la parròquia del nostre poble el 24 de novembre de 1602 amb Jerònima Solà. De la seva unió va néixer Pau Dalmases i Solé, el qual va ser batejat a la nostra parròquia el 20 de gener de 1613. Des de molt jove fou pareire, ofici corrent en aquells temps. Tanmateix deixà el poble per traslladar-se a Barcelona i dedicar-se al comerç. El 1637 va contraure matrimoni amb Jerònima Castells i, anys més tard, formà societat per obrir una botiga de teixits. A més, es dedicà a l'exportació de robes de llana cap a Sardenya, i d'allí importava llana en brut, cuiros i pesca salada.

El seu fill, Pau Dalmases i Castells, nascut a Barcelona vers el 1652, seguí aquesta mateixa activitat. El 1670 va contraure matrimoni amb la pubilla Cateria Ros, senyora de Castelladral i Valldeperes, filla d'un ric cavaller, i quatre més tard constituí una companyia per al comerç de teixits i una altra per al contacte amb el comerç colonial a Cadis i Lisboa i Nord-Europa a Amsterdam. Amb l'enriquiment d'aquests negocis, Pau Dalmases comprà cases i botigues a Barcelona, així com el palau al carrer Montcada, el qual començà a ésser la residència familiar. El 1685 fou nomenat cavaller i, quatre anys més tard, assolí el terme i castell de Villalonga – la nostra actual ermita de Sant Valentí – i entorns. Aspirà al privilegi de noblesa, però no li fou concedit. En canvi, l'aconseguí el 1692, el seu fill Pau Ignasi de Dalmases i Ros (Barcelona 1670-1718) per haverse casat dos anys abans amb la noble Maria Marta Vilana. Poc interessat pels negocis, Pau Ignasi

Dalmases es decanta cap al món intel·lectual i polític. El 1688 es doctorà en arts i filosofia i reuní una important biblioteca a casa seva, on a partir del 1698, s'hi reunien nobles i eclesiàstics barcelonins que formaren l' Acadèmia dels Desconfiats”. D'altra banda, Felip V li concedí el títol de cronista oficial de la ciutat de Barcelona. Ran d'haver gestionat entre el 1704-1705 l'alliberament d'alguns patricis barcelonins que havien estat empresonats per Felip V, fou considerat per aquest un austricista i també empresonat. Des de llavors, es mostrà solidàriament partidari de l'arxiduc Carles d'Habsburg que, el 1709, li concedí el títol de marquès de Villalonga i, el 1713, l'ambaixada d'Anglaterra. En acabar la guerra de Successió s'exilià a Londres, l'Haia i París, on passà uns mesos i, finalment, retornà a Barcelona després d'haver demanat perdó a Felip V, i continuà amb les seves activitats literàries fins a la seva mort, esdevinguda el 1718. Deixà inacabada la seva “Història de Catalunya”, una biografia sobre santa Eulàlia, una carta sobre sant Sever (en català) i una abundant correspondència erudita. El seu fill i hereu Ramon de Dalmases i Vilana (Barcelona 1700-1740), segon marquès de Villalonga, fou també un erudit i membre de “l' Acadèmia de Bones Lletres” de Barcelona. (Manau, 2008)

Bibliografia

MANAU, Josep M. (2008). “Fent història. Breu historial de la família Dalmases”. *Margaridó*, núm 1, agost 2008 p 17

